

ЖИТТЯ ПРИСВЯЧЕНЕ ОХОРОНІ ПРИРОДИ: спогади про В.Г. Надворного — доцента кафедри зоології Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова

Л.С. ЧЕРНЕЙ

*Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України,
вул. Б. Хмельницького, 15, Київ — 30, МСП 01601*

Початок наукової діяльності Віталія Григоровича Надворного припадає на роки навчання в очній аспірантурі Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова, де він здобував професійну майстерність на кафедрі ентомології біолого-грунтознавчого факультету (1962—1965 рр.). Під керівництвом доктора біологічних наук, професора Б.В. Добровольського він успішно виконав дисертаційну роботу на тему: «Щелкуны Смоленской области и биологическое обоснование мероприятий по борьбе с ними». Ще в час навчання в аспірантурі В.Г. Надворного було нагороджено Бронзовою медаллю Виставки досягнень народного господарства СРСР (Постанова Комітету Ради ВДНГ

№ 210-Н від 25.11.1965 р.) за розробку системи заходів обмеження чисельності ґрунтових шкідників.

Після повернення в Україну, Віталій Григорович практично усе життя працював викладачем зоології безхребетних тварин — спочатку у Полтавському педагогічному університеті ім. В.Г. Короленка (1965—1969 рр.), а потім у Київському національному педагогічному університеті ім. М.П. Драгоманова (1972—2003 рр.). Вченому званні доцента В.Г. Надворного Рішенням Вищої Атестаційної Комісії СРСР було утверджено 20 грудня 1967 р., у віці 31 рік.

З 1976 по 1992 рр. В.Г. Надворний був головою секції охорони тваринного світу при Президії Українського товариства охорони природи (м. Київ).

Вивчення ґрунтових безхребетних і охорона природи були сенсом його життя. Про це свідчить перелік його праць, який подаю з надією на те, що дослідження в такому розрізі будуть не тільки продовжені але й узагальнені майбутніми фахівцями, чого, на жаль, не встиг завершити Віталій Григорович, передчасно пішовши з життя у березні 2011 року. Біографічні дані В.Г. Надворного опубліковані у червневому номері часопису 2011 року.

Наукові праці В.Г. Надворного

1. Надворный В.Г. Щелкуны Смоленской области и биологическое обоснование мероприятий по борьбе с ними: Автореф. ... дис. канд. биол. наук. — Изд-во Московского университета, 1965. — 19 с.
2. Надворный В.Г. Определение сроков личиночного периода у проволочников // Рефераты научных сообщений. Биолого-почвенный факультет МГУ. 13—15 апреля 1965 г. По материалам второй годичной научной отчетной конференции. — Изд-во Московского университета, 1965. — С. 60—61.
3. Надворный В.Г. О повреждаемости проволочниками посевов сельскохозяйственных культур в Смоленской области // Рефераты докладов IV научной конференции молодых ученых-биологов. — Изд-во Московского университета, 1966. — С. 72—75.
4. Надворный В.Г. Вертикальные миграции личинок щелкунов в дерново-подзолистых почвах: Материалы Второго Всесоюзного совещания по проблемам почвенной зоологии. — М.: Наука, 1966. — С. 91—92.
5. Долин В.Г., Надворный В.Г. Личинка *Orithales serraticornis* (Coleoptera, Elateridae) // Зоологический журнал. — 1967. — Т. XLV1. — Вып. 9. — С. 1409—1411.
6. Надворный В.Г. Видовой состав щелкунов Смоленской области // Ученые записки Смоленского пединститута. — 1967. — Вып. XVII. — С. 192—197.
7. Nadvornyj V.G. Wireworms (Coleoptera, Elateridae) / of the Smolensk Region, their distribution and incidence in different soil types // Pedobiologia. — 1968. — Bd. 8. — S. 296—305.
8. Надворный В.Г. Действие аммиачной воды на почвенную мезофауну // Химия в сельском хозяйстве. — 1968. — № 5. — С. (325) 5—(329) 9.
9. Nadvornyj V.G. The determination of the Moulting time in the Larvae on click beetles (Coleoptera, Elateridae) // XIII Международный энтомологический конгресс. Москва, 1968. — Л.: Наука, 1968. — С. 177—178.
10. Надворный В.Г. Биология темного (*Agriotes obscurus* L.) и полосатого (*A. Lineatus* L.) щелкунов на территории Смоленской области // Биологические науки. — 1969. — № 6. — С. 7—11.
11. Надворный В.Г. О причинах возникновения очагов проволочников (Coleoptera, Elateridae) на полевых угодьях // Проблемы почвенной зоологии: Материалы Третьего Всесоюзного совещания. Казань, 1969. — М.: Наука, 1969. — С. 116—117.
12. Надворный В.Г., Кудря Ю.Н. Вертикальные миграции почвенной мезофауны в условиях Полтавской области // Проблемы почвенной зоологии: Материалы Третьего Всесоюзного совещания. Казань, 1969. — М.: Наука, 1968. — С. 117—118.
13. Надворный В.Г., Щелокова Н.П. Определение возрастов личинок песчаного медляка // Защита растений. — 1969. — № 6. — С. 48—49.
14. Nadvornyj V.G. Vertical migration of wireworms (Coleoptera, Elateridae) in cultivated lands of Smolensk region // Pedobiologia. — 1971. — Bd. 11. — S.46—47.
15. Надворный В.Г., Петренко А.А. Фауна стафилинид полевых и близлежащих угодий // Проблемы почвенной зоологии: Материалы IV Всесоюзного совещания. Баку, 1972. — М.: Наука, 1972. — С. 105—106.
16. Надворный В.Г. Надворная Л.С. Зеленая дубовая листовертка (*Tortrix viridana* L.) в центральной части Лесостепи Украины // Биологические науки. — 1972. — №10. — С. 7—14.
17. Надворный В.Г. Вплив пошкоджень дротяниками на ріст і врожай озимого жита // Вісник сільськогосподарської науки. — 1973. — №7. — С. 58—64.
18. Надворный В.Г. Энтомофаги колорадского жука // Защита растений. Ежемесячный научно-производственный журнал Министерства с. х. СССР — 1973. — №7. — С. 44—45.
19. Nadvornyj V.G. Vertical migrations of soil invertebrates in natural and artificial landscapes of the Ukraine. — V-th International Colloquium on soil soolog. September 17—22, 1973. — Prague, 1973. — P. 33—34.
20. Надворный В.Г. Хищники, паразиты и болезни зеленой дубовой листовертки цен-

- тральной части Лесостепи Украины // Патология членистоногих и биологические средства борьбы с вредными организмами : Тез. докл. Первой Киевской городской конференции. — Киев, 1974. — С. 117—120.
21. *Надворный В.Г.* Мезофауна бассейна среднего течения Днепра и её хозяйственное значение // VIII Международный конгресс по защите растений : Тез. докл. — Москва, 1975. — С. 239—240.
  22. *Надворный В.Г.* Насекомые пойменных биотопов верхнего Днепра // Актуальные вопросы зоогеографии. VI Всесоюзная зоогеографическая конф. : Тез. докл. — Кишинев, 1975. — С. 166.
  23. *Надворный В.Г.* Особенности зимовки беспозвоночных в почвах центральной части Лесостепи Украины // Проблемы почвенной зоологии: Материалы V Всесоюзного совещания. — Вильнюс, 1975. — С. 233—236.
  24. *Надворный В.Г., Шаталина Н.И.* Мезофауна поймы реки Ирпеня. — Проблемы почвенной зоологии: Материалы V Всесоюзного совещания. — Вильнюс, 1975. — С. 236—237.
  25. *Надворный В.Г., Петрусенко А.А.* К изучению жуужелиц фауны пойменных биотопов верхнего Днепра // Биологические основы освоения, реконструкции и охраны животного мира Белоруссии : Тез. докл. IV зоологической конференции Белорусской ССР. — Минск, 1976. — С. 185—186.
  26. *Надворный В.Г.* Мезогерпетобий пойменных угодий малых рек бассейна Днепра // Биологическая диагностика почв : Тез. докл. — М.: Наука, 1976. — С. 169—171.
  27. *Лаврух О.В., Шаталина Н.И., Надворный В.Г., Кравченко А.М., Корецкий Ю.Ф.* Почвенная мезофауна пойменных угодий р. Роси // Биологическая диагностика почв : Тез. докл. — М.: Наука, 1976. — С. 129—131.
  28. *Надворный В.Г., Петренко А.А.* Стафилиниды пойменных биотопов р. Десны // Биологическая диагностика почв : Тез. докл. — М.: Наука, 1976. — С. 171—173.
  29. *Надворный В.Г.* Фауна почвенных насекомых пойменных биотопов среднего Днепра и ее изменение в связи с созданием искусственных водохранилищ // VII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Ленинград, 19—24 сентября 1977 : Тез. докл. — Л.: Наука, 1977. — С. 69 —70.
  30. *L.M. Kopaneva, V.G. Nadvorny.* Orthoptera (Tettigonioidea, Acridoidea) in the Dniepr Flood Lands // VI Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Ленинград, 19—24 сентября 1977: Тез. докл. — Л.: Наука, 1977. — С. 51—52.
  31. *Надворный В.Г.* Фауна почвенных насекомых пойменных биотопов среднего Днепра и ее изменение в связи с созданием искусственных водохранилищ // VII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Ленинград, 19—24 сентября 1977 : Материалы. — Ленинград, 1977. — С. 104—107.
  32. *L.M. Kopaneva, V.G. Nadvorny.* Orthoptera (Tettigonioidea, Acridoidea) in the Dniepr Flood Lands // VI Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Ленинград, 19—24 сентября 1977 : Материалы. — Ленинград, 1977. — С. 350—351.
  33. *Надворный В.Г.* Твердость листьев картофеля и повреждаемость колорадским жуком // Защита растений. — 1977. — №9. — С. 37.
  34. *Надворный В.Г.* Мезофауна наземных пойменных биотопов дельты Днепра // 50 лет Черноморскому государственному заповеднику: Материалы республиканского семинара-совещания. — К.: Наукова думка, 1978. — С. 103—106.
  35. *Надворный В.Г., Петренко А.А.* Стафилиниды пойменных биотопов долины нижнего Днепра // Проблемы почвенной зоологии — Минск: Наука и техника, 1978. — С. 164—166.
  36. *Надворный В.Г.* Твердость тканей некоторых видов почвенно-подстилочных беспозвоночных // Проблемы почвенной зоологии — Минск: Наука и техника, 1978. — С. 163—164.
  37. *Ткаченко А.К., Надворный В.Г., Петрусенко А.А.* Влияние антропогенных факторов на карабидофауну агроценозов в естественных экосистемах Лесостепи Украины // Новые проблемы зоологической науки и их отражение в вузовском преподавании: Тез. докл. Ч. I. — Ставрополь, 1979. — С. 173—174.

38. Цыбульская Г.Н., Надворный В.Г. Зоогеографическая характеристика сетчатокрылых — хризопид (Neuroptera, Chrysopidae) Украинской ССР // VII Всесоюзная зоогеографическая конференция: Тез. докл. — М.: Наука, 1979. — С. 82—84.
39. Копанева Л.М., Надворный В.Г. Использование доминанты сообщества в зоогеографическом районировании // VII Всесоюзная зоогеографическая конф.: Тез. докл. — М.: Наука, 1979. — С. 127.
40. Копанева Л.М., Надворный В.Г., Стебаев И.В. Распределение прямокрылых в долинах рек в связи с комплексным подходом к охране энтомофауны и защите растений на примере Днепра и Иртыша // Исследования по энтомологии и акарологии на Украине: Тез. докл. II съезда УЭО. Ужгород, 1—3 октября 1980. — Киев, 1980. — С. 36—38.
41. Ткаченко А.К., Надворный В.Г., Петрусенко А.А. Особенности распространения карабидофауны пойменных биотопов рек Южного Буга и Ингульца // Исследования по энтомологии и акарологии на Украине: Тез. докл. II съезда УЭО. Ужгород, 1—3 октября 1980. — Киев, 1980. — С. 63—64.
42. Надворный В.Г., Ткаченко А.К., Петрусенко А.А. К экологическому анализу почвенной карабидофауны пойм рек Ингульца и Южного Буга // Исследования по энтомологии и акарологии на Украине: Тез. докл. II съезда УЭО. Ужгород, 1—3 октября 1980. — Киев, 1980. — С. 118—119.
43. Надворный В.Г. Тварини заплавних біотопів верхнього Дніпра // Малі водойми України та питання їх охорони: Збірник наукових праць. — К.: Наукова думка, 1980. — С. 31—34.
44. Надворный В.Г. Тварини заплави р. Вижевки // Малі водойми України та питання їх охорони: Збірник наукових праць. — К.: Наукова думка, 1980. — С. 35—37.
45. Копанева Л.М., Надворный В.Г. Ортоптероидные насекомые (Blattoptera Mantoptera, Orthoptera, Dermaptera) поймы Днепра и его притоков // Энтомологическое обозрение. — 1981. — Т.60, №2. — С. 290—310.
46. Пилипенко А.Ф., Надворный В.Г. Влияние антропогенных факторов на почвенных беспозвоночных пойменных биотопов нижнего течения реки Самары // Биогеоценологические особенности лесов Присамарья и их охрана: Сб. научных трудов — Днепропетровск, ДГУ, 1981. — С. 166—173.
47. Надворный В.Г. Животный мир в поймах рек Выжевки и Припяти // Вторая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование». — Гомель, 1981. — С. 46—47.
48. Надворный В.Г., Петренко А.А. К изучению стафилинид пойменных биотопов рек Выжевки и Припяти // Вторая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья», охрана и рациональное использование. — Гомель, 1981. — С. 15.
49. Надворная Л.С., Надворный В.Г. Особенности распространения чернотелок в пойменных биотопах бассейна Днепра // Труды Всесоюзного энтомол. общества. Вопросы общей энтомологии. — Л.: Наука, 1981. — Т. 63. — С. 73—75.
50. Надворный В.Г. Изменение состава почвенной мезофауны пойменных биотопов рек бассейна Днепра под влиянием комплекса антропогенных факторов // Проблемы почвенной зоологии: Тезисы докл. VII Всесоюзного. совещания — Киев, 1981. — С. 148—149.
51. Петренко А.А., Надворный В.Г. Стафилиниды пойменных биотопов долины верхнего Днепра // Проблемы почвенной зоологии: Тез. докл. VII Всесоюзного. совещания — Киев, 1981. — С. 162—163.
52. Петрусенко А.А., Ткаченко А.К., Надворный В.Г. К вопросу о паразитах, хищниках и болезнях хлебной жужелицы в центальных и юго-восточных районах Украины // Патология членистоногих и биологические средства борьбы с вредными организмами: Тез. докл. Первой республиканской науч. конф. (Канев, 7—10.IX.82 г.). — Киев, 1982. — С. 194—196.
53. Надворный В.Г. Влияние хищных жесткокрылых на снижение численности вредителей в плодовом саду. Формирование животного и микробного населения агроценозов // Тез. докл. Всесоюзного совещания. — М.: Наука, 1982. — С. 79—81.

54. *Надворный В.Г.* Фауна некоторых групп беспозвоночных пойменных островов Днепра и влияние на нее антропогенных и абиотических факторов // Вестник зоологии. — 1982. — №5. — С. 30—35.
55. *Надворный В.Г., Люрин И.Б.* Малакофауна пойменных биотопов верхнего Днепра // Биологические основы освоения, реконструкции и охраны животного мира Белоруссии: Тез. докл. V зоологической конференции (20—21 декабря 1983 г.). — Минск: Наука и техника, 1983. — С. 78—79.
56. *Надворный В.Г.* Распространение животных в пойме Припяти во время половодья // Третья областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1983. — С. 10—11.
57. *Надворный В.Г., Кравченко А.М.* Малашки (Melyridae, Coleoptera) пойменных биотопов малых рек бассейна верхнего Днепра // Третья областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1983. — С. 70—71.
58. *Надворный В. Г., Петренко А. А.* Стафилиниды подстилки лесов и прибрежных кустарников пойм рек Припяти и Тетерева // Роль подстилки в лесных биоценозах: Материалы Всесоюзного совещания. — М.: Наука, 1983. — С. 135.
59. *Петренко А.А., Надворный В.Г.* Стафилиниды пойменных биотопов реки Тетерева // Третья областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1983. — С. 124—125.
60. *Nadvorny V.G.* Vertical migration and life activity of the soil mesofauna in the central part of the Ukrainian forest steppe // Pedobiologia. — 1983. — Bd. 25. — S. 49—61.
61. *Надворный В.Г.* Особенности распространения почвенной мезофауны по берегам малых рек бассейна среднего Днепра // IX съезд Всесоюзного энтомологического общества: Тез. докл. — К.: Наукова думка, 1984. — Ч. 2. — С. 60.
62. *Надворный В.Г., Белоконь А.С., Грамма В.Н.* Формирование фауны беспозвоночных на терриконах и участках лесной рекультивации в пойме реки Ингулец // IX съезд Всесоюзного энтомологического общества: Тез. докл. — К.: Наукова думка, 1984. — Ч. 2. — С. 60—62.
63. *Надворный В.Г., Надворная Л.С., Грамма В.Н.* Почвенная мезофауна рек Ворсклы и Северного Донца и ее изменение под влиянием комплекса антропогенных факторов // Проблемы почвенной зоологии: Тез. докл. VIII Всесоюзного совещания. Книга 2. — Ашхабад, 1984. — С. 25—26.
64. *Надворный В.Г.* Почвенная мезофауна биотопов нижнего Днепра и перспективы её изменения в связи со строительством плотины в Днепровском лимане // Проблемы почвенной зоологии: Тез. докл. VIII Всесоюзного совещания. Книга 2. — Ашхабад, 1984. — С. 23—25.
65. *Надворный В.Г., Надворная Л.С.* Суточный ритм поведения песчаного медляка (Coleoptera, Tenebrionidae) // Механизмы поведения: Материалы III Всесоюзной конференции по поведению животных. — М.: Наука, 1983. — Т. 1. — С. 232—233.
66. *Надворный В.Г.* Изменение мезофауны пойменных биотопов Днепра в связи с созданием каскада искусственных водохранилищ // VIII Всесоюзная зоогеографическая конференция: Тез. докл. — Ленинград, 6—8 февраля 1985 г. — Москва, 1984. — С. 113—115.
67. *Надворный В.Г.* Взаимосвязь между этапами органогенеза картофеля, фенологией развития и вредоносностью колорадского жука // Фенологическая индикация и фенопрогнозирование // Тез. докл. V Всесоюзного совещания (Алма-Ата, май 1984). — Ленинград, 1984. — С. 93—94.
68. *Надворный В.Г.* Почвенная мезофауна пойменных биотопов реки Горыни // Четвертая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1985. — С. 108—109.
69. *Надворный В.Г.* Изменение состава почвенной мезофауны при дренажном осушении // Четвертая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1985. — С. 109—110.

70. Надворний В.Г. Беспозвоночные пойменных биотопов реки Десны // Всесоюзное совещание по проблеме кадастра и учета животного мира: Тез. докл. Часть 2. — Москва, 1986. — С.484—485.
71. Надворний В.Г., Корецкий П.М. Формирование мезофауны почвенного покрова и микрофлоры плодового сада (Сообщение 1) // Охрана, изучение и обогащение растительного мира: Республиканский межведомственный научный сборник. — К.: Вища школа, 1986. — Вып. 13. — С. 104—108.
72. Надворний В.Г. Особенности распространения хищных жесткокрылых в пойменных биотопах р. Сулы и ее притоков // Проблемы общей и молекулярной биологии. — К.: Вища школа, 1986. — №5. — С. 62—66.
73. Надворний В.Г. Энтомофауна острова Березань // III съезд Украинского энтомологического общества: Тез. докл. — Киев, 1987. — С. 132—133.
74. Надворний В.Г., Петрусенко А.А. Карабидофауна долины реки Рось // III съезд Украинского энтомологического общества: Тез. докл. — Киев, 1987. — С. 133—134.
75. Надворная Л.С., Надворний В.Г. Особенности распространения чернотелок на плотины и дамбах бассейна среднего и нижнего Днепра // Влияние гидрологического режима на структуру и функционирование биогеоценозов: Тез. докл. Всесоюзного совещания — Сыктывкар, 1987. — С. 158—160.
76. Надворний В.Г. Фауна некоторых групп беспозвоночных острова Джарылгач // Пробл. общей и молекулярной биологии. — К.: Вища школа, 1987. — Вып. 6. — С. 64—68.
77. Надворний В.Г. Мезофауна пойменных биотопов малых рек Центральной части Республики Куба // Проблемы почвенной зоологии: Материалы докладов IX Всесоюзного совещания. — Тбилиси: Мецниереба, 1987. — С. 194—196.
78. Надворная Л.С., Надворний В.Г. Чернотелки пойменных биотопов рек Ингульца и Южного Буга // Проблемы почвенной зоологии. — Материалы докладов IX Всесоюзного совещания. — Тбилиси: Мецниереба, 1987.— С. 196—197.
79. Надворний В.Г. Жизнедеятельность почвенных беспозвоночных в осенне-зимний период в Центральной Лесостепи Украины // Вестник зоологии. — 1987. — №5. — С. 36—41.
80. Надворний В.Г. Некоторые группы беспозвоночных пойменных биотопов реки Тетерев // Проблемы общей и молекулярной биологии. — К.: Вища школа, 1988. — № 7. — С. 64—70.
81. Надворний В.Г., Надворная Л.С. Изменение почвенной мезофауны пойменных биотопов малых рек Степи Украины под влиянием комплекса антропогенных факторов / Проблемы общей и молекулярной биологии. — К.: Вища школа, 1988. — № 7. — С. 70—76.
82. Надворний В.Г. Фауна навозников пойменных биотопов рек Десны, Тетерева, Псла // Пятая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1988. — С. 41—42.
83. Надворний В.Г. Карабидофауна агроценозов и лесополос поймы реки Псла // Пятая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1988. — С. 42—44.
84. Ткаченко А.К., Петрусенко А.А., Надворний В.Г. К исследованию антропоического воздействия на карабидофауну пойменных биотопов малых рек // Пятая областная итоговая научная конференция «Животный мир Белорусского Полесья, охрана и рациональное использование»: Тез. докл. — Гомель, 1988. — С. 50—51.
85. Надворний В.Г. Жужелицы пастбищ долины нижнего Днепра // Рациональное использование, охрана, воспроизводство биологических ресурсов и экологическое воспитание: Тез. республиканской конференции (27—29 сентября 1988 г.). — Запорожье, 1988. — С. 221—222.
86. Gramma V.N., Nadvorny V.G. Entomological reserves as reservation of useful entomofauna // XII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Киев, 25—30 сентября 1988: Тез. докл. — Киев, 1988. — С. 59.
87. Mordkowsch V.G., Nadvorny V.G. Ökologische Unterscheidungsmerkmale der europäi-

- schen und asiatischen Schwarzkäfer (Coleoptera, Tenebrionidae) in den Steppengebieten der Ukraina und Sibirien // XII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Киев, 25—30 сентября 1988: Тез. докл. — Киев, 1988. — С. 115.
88. *Blinstein S.J., Nadvorny V.G.* Changes of agrocenoses insect fauna of the Ukraine under the influence of irrigation. // XII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Киев, 25—30 сентября 1988: Тез. докл. — Киев, 1988. — С. 27.
  89. *Gramma V.N., Nadvorny V.G.* Entomological reserves as reservation of useful entomofauna // XII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Киев, 25—30 сентября 1988: Материалы. — К.: Наукова думка, 1991. — С. 57—60.
  90. *Mordkowsch V.G., Nadvorny V.G.* Ökologische Unterscheidungsmerkmale der europäischen und asiatischen Schwarzkäfer (Coleoptera, Tenebrionidae) in den Steppengebieten der Ukraina und Sibirien. // XII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Киев, 25—30 сентября 1988: Материалы. — К.: Наукова думка, 1991. — С. 490—493.
  91. *Blinstein S.J., Nadvorny V.G.* Die Veränderung der Trophische Struktur der Entomokomplexe der Felder unter Einwirkung der Bevässerung. // XII Международный симпозиум по энтомофауне Средней Европы. Киев, 25—30 сентября 1988: Материалы. — К.: Наукова думка, 1991. — С. 569—572.
  92. *Nadvorny V.G., Nadvornaya L.S.* Changing of Invertebrata-fauna in floodlands biotopes of the river Dniپر in connection with creation of storage lakes. // Bioindicators Deteriorations Regionis. — Abstrach Y Intern. Conference. Ceske Budejovice. — 1988. — P. 26.
  93. *Надворний В.Г.* Біорізноманіття та особливості поширення чорнотілок на узбережжі Чорного та Азовського морів // Наукові записки: Зб. наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. — Київ: НПУ, 1998. — Вип. 3. — С. 196—199.
  94. *Надворний В.Г.* Влияние половодья на распространение и жизнедеятельность почвенной мезофауны в пойме Днепра и его притоках // Экология и таксономия насекомых Украины: Сб. научных трудов. — Киев-Одесса: Вища школа, 1989. — Ч. 3. — С. 10—18.
  95. *Надворний В.Г.* Некоторые группы прибрежно-водных и водных животных заповедника «Росточье» // Гидробиологические исследования в заповедниках СССР. — Москва-Борок, 1989. — С. 105—107.
  96. *Надворний В.Г., Грамма В.Н., Розуменко А.Г.* Некоторые бентосные беспозвоночные водоемов Полесского государственного заповедника. — Гидробиологические исследования в заповедниках СССР. — Москва-Борок, 1989. — С. 107—109.
  97. *Надворний В.Г., Розуменко А.Г.* Особенности распространения почвенной мезофауны в пойменных биотопах реки Уборть // Экологические вопросы рационального природопользования: Тез. докл. 8-й конф. молодых ученых-биологов. — Рига, 1989. — С. 61—62.
  98. *Шапран Ю.П., Надворний В.Г.* Жуки-гистериды (Coleoptera, Histeridae) пойменных биотопов малых рек Украины // Экологические вопросы рационального природопользования: Тез. докл. 8-й конф. молодых ученых-биологов. — Рига, 1989. — С. 70—71.
  99. *Надворний В.Г.* Фаунистические комплексы беспозвоночных пойменных биотопов р. Припять и влияние на них антропогенных факторов // Динамика зооценозов, проблемы охраны и рационального использования животного мира: Тез. докл. VI зоологической конференции (Витебск, 19—21 сентября 1989 г.). — Минск: Наука и техника, 1989. — С. 125—127.
  100. *Кривоулицкий Д.А., Покаржевский А.Д., Усачев В.А., Шеин Г.Н., Надворний В.Г., Викторов А.Г.* Влияние радиоактивного загрязнения среды на фауну почв в районе Чернобыльской АЭС // Экология. — 1990. — № 6. — С. 32—42.
  101. *Надворний В.Г., Булах П.Є.* Охорона водяних і прибережно-водяних рослин річок Сули і Удаю // Охорона, вивчення і збагачення рослинного світу. — Київ, 1990. — Вип. 17. — С. 10—13.
  102. *Надворний В.Г.* Фаунистические комплексы беспозвоночных — биоиндикаторы состояния фауны заповедников Украины // Заповедники СССР — их настоящее и бу-

- дущее. Ч. III. Зоологические исследования: Тез. докл. Всесоюзной конференции. — Новгород, 1990. — С. 99—102.
103. Петренко А.А., Надворный В.Г. Жуки-стафилины — индикаторы состояния биоценозов Карпатского заповедника // Заповедники СССР — их настоящее и будущее. Ч. III. Зоологические исследования: Тез. докл. Всесоюзной конференции. — Новгород, 1990. — С. 112—114.
104. Надворный В.Г., Ларіна Т.Г. Взаємозв'язок фітоценозів і комплексів безхребетних у заповіднику Мис Март'ян // Охорона, вивчення і збагачення рослинного світу: Республіканський міжвідомчий науковий збірник. — К.: Либідь. — 1990. — Вип. 17. — С. 14—19.
105. Надворный В.Г., Ткаченко А.К. Биоценоотичні комплекси в заплавах малих річок правобережжя Дніпра // Рослинний світ України та його охорона: збірник наукових праць. — Київ, КДПІ, 1990. — С. 60—65.
106. Надворный В.Г. Фаунистические комплексы беспозвоночных — биоиндикаторы состояния экосистем водохранилищ Днепра // Матер. Всесоюзного научно-методического совещания зоологов педвузов. Ч. 1. — Махачкала, 1990. — С. 204—206.
107. Надворный В.Г. Влияние обработок почвы и других факторов на изменение состава почвенной мезофауны в Лесостепи европейской части СССР // Экологические аспекты использования и охраны почвенных ресурсов Молдавии: Тез. докл. республиканской конференции. 12—13 июля 1990 г. Т. 1. — Кишинев, 1990. — С. 109—111.
108. Надворный В.Г., Грамма В.Н. Беспозвоночные, обитающие в почвах речных пойм некоторых малых рек Украины и Молдавии // Экологические аспекты использования и охраны почвенных ресурсов Молдавии: Тез. докл. республиканской конференции. 12, 13 июля 1990 г. — Кишинев, 1990. — Т. 1. — С. 111—113.
109. Надворный В.Г. Беспозвоночные, обитающие на участках почва — вода в поймах малых рек европейской части СССР // Проблемы почвенной зоологии: Материалы докладов X Всесоюзного совещания — Новосибирск, 1991. — С. 77.
110. Шапран Ю.П., Надворный В.Г. Жизненные формы почвенных гистерид фауны Украины // Проблемы почвенной зоологии: Материалы докладов X Всесоюзного совещания — Новосибирск, 1991. — С. 177.
111. Надворная Л.С., Надворный В.Г. Биология чернотелок *Bolitophagus reticulatus* L. и *Ulomaculinaris* L. (Coleoptera, Tenebrionidae) в лесостепной зоне Украины // Энтомол. обозрение. — 1991. — Т. 70. — Вып. 2. — С. 349—354.
112. Надворный В.Г., Грамма В.Н. Богомолы Арабатской стрелки // Вестник зоологии. — 1991. — №2. — С. 33.
113. Надворный В.Г. Взаємозв'язок фітоценозів і комплексів безхребетних у Поліському державному заповіднику // Охорона, вивчення і збагачення рослинного світу: Міжвідомчий науковий збірник. — К.: Либідь, 1992. — Вип. 19. — С. 27—35.
114. Надворный В.Г., Грамма В.М., Блішштейн С.Я., Килимник А.Н. Энтомофауна прибрежной зоны Хаджибейского лимана // Проблеми загальної та молекулярної біології: Міжвідомчий науковий збірник праць. — К.: Либідь, 1992. — Вип. 10. — С. 83—89.
115. Надворный В.Г. Фаунистичні комплекси безхребетних — біоіндикатори стану заплавної біотопів річок Сули, Удаю та Псла // Наукові записки КДПІ. — Київ, КДПІ, 1992. — С. 338—340.
116. Надворный В.Г. Туруни заплавної біотопів річок Вовчої та Самари // IV з'їзд Українського ентомологічного товариства: Тези доп. — Харків, 1992. — С. 111—112.
117. Надворный В.Г., Надворна Л.С. Фаунистичні комплекси комах Кінбурнської та Тендрівської кіс // IV з'їзд Українського ентомологічного товариства: Тези доп. — Харків, 1992. — С. 113—114.
118. Петренко А.А., Надворный В.Г. Стафілініди (Coleoptera, Staphylinidae) Шацького природного національного парку // IV з'їзд Українського ентомологічного товариства: Тези доп. — Харків, 1992. — С. 124—125.
119. Надворный В.Г. Фаунистические комплексы беспозвоночных филиала Украинского государственного степного заповедника «Михайловская целина» // Энтомологические исследования в заповедниках степной зоны: Тез. докл. — Харьков, 1993. — С. 43—46.

120. *Надворный В.Г.* Влияние гидротермических условий на жизнедеятельность беспозвоночных в заповеднике Дунайские плавни // Энтомологические исследования в заповедниках степной зоны: Тез. докл. — Харьков, 1993. — С. 46—48.
121. *Надворный В.Г., Надворный Ю.В.* Особенности жизнедеятельности беспозвоночных на береговых участках Днепровско-Орельского заповедника в регионе Среднего Днестра // Энтомологические исследования в заповедниках степной зоны: Тез. докл. — Харьков, 1993. — С. 48—50.
122. *Надворный В.Г.* Особливості поширення безхребетних у заплавах малих річок України із зарегульованим стоком та обвалованими берегами // Наукові записки. Матеріали звітної-наукової конференції викладачів УДПУ ім. М.П. Драгоманова за 1992 рік. — Київ: УДПУ, 1993. — С. 378—380.
123. *Надворный В.Г.* Особливості поширення та проблеми охорони безхребетних в Ялтинському гірському лісовому заповіднику // Екологічні основи оптим. режиму охорони і використання природно-заповідного фонду: Тези доп. — Рахів, 1993. — С. 186—188.
124. *Надворный В.Г.* Фаунистические комплексы беспозвоночных пойменных биотопов реки Тиса и её притоков // Матеріали Міжнародної конференції «Фауна Східних Карпат: сучасний стан і охорона». — Ужгород, 1993. — С. 302—305.
125. *Акимов И.А., Емельянов И.Г., Крыжановский В.И., Монченко В.И., Надворный В.Г., Полищук В.В., Полуда А.М.* Фаунистические комплексы русла и прибрежных биотопов Дуная как индикатор экологического состояния реки // Водные ресурсы. — 1993. — Т. 20, №4. — С. 529—538.
126. *Akimov I.A., Emel'yanov I.G., Nadvornyi V.G. and other.* Faunistic Complexes of the Channel and Bank Habitats of the Danube as an Index of the River Ecological State. // Water resources, Vol. 20, № 4, 1993. Trnslated from Vodnye Resursy. — 1993 — Vol. 20, №4. — P. 529—538.
127. *Надворный В.Г.* Сообщества беспозвоночных прибрежных экосистем нижнего и среднего течения Дуная // Водные ресурсы. — 1993. — Т. 20, №4. — С. 539—547.
128. *Nadvornyi V.G.* Invertebrate Communities of Riverine Ecosystems in the Lower and Middle Reaches of the Danube // Water resources, Vol. 20, №4, 1993. Trnslated from Vodnye Resursy. — 1993. — Vol. 20, №4. — P. 548—551.
129. *Надворный В.Г., Петренко А.А.* Стафилины пойменных биогеноценозов нижнего и среднего течения Дуная // Водные ресурсы. — 1993. — Т. 20, № 4. — С. 548—551.
130. *Nadvorniy V.G., Petrenko A.A.* Staphylinids of Floodplain Biogeocenoses of the Lower and Middle Danube. // Water resources, Vol. 20, № 4, 1993. Translated from Vodnye Resursy. — 1993. — Vol. 20, № 4. — P. 548—551.
131. *Надворный В.Г. Надворный Ю.В.* Беспозвоночные — зооиндикаторы состояния береговой зоны реки Лыбидь // Вестник Днепропетровского университета. Биология и экология. — Днепропетровск: Изд-во ДГУ, 1993. — С. 64—65.
132. *Петренко А.А., Надворный В.Г.* Стафилины пойменных биотопов реки Горыни // Проблемы изучения сохранения и использования биологического разнообразия животного мира // Тез. докл. VII зоологической конференции. — Минск: Наука и техника, 1994. — С. 140—142.
133. *Надворный В.Г.* Особенности распространения и жизнедеятельности беспозвоночных в поймах рек Беларуси и Полесья Украины // Тез. докл. VII зоологической конференции. — Минск: Наука и техника, 1994. — С. 181—182.
134. *Надворный В.Г., Надворный Ю.В.* Сучасний екологічний стан безхребетних на берегах Канівського водосховища // Екологія і освіта: Проблеми теорії і практики: Тези доп. Т. 1. — Умань, 1994. — С. 111—113.
135. *Надворный В.Г.* Изменение околосоводных и водных сообществ беспозвоночных в пойме Днестра под влиянием антропогенных факторов // Пресноводная аквакультура в условиях антропогенного пресса: Тез. докладов международной научной конференции. Киев, 23—25 ноября 1994 г. — Киев, 1994. — С. 223—224.
136. *Надворный В.Г.* Закономерности жизнедеятельности беспозвоночных в околосоводных и водных экосистемах рек Украины // Пресноводная аквакультура в условиях антропогенного пресса: Тез. докладов международной научной конференции Киев, 23—25 ноября 1994 г. — Киев, 1994. — С. 225—226.

137. Надворный В.Г. Видовой состав, распространение и особенности жизнедеятельности животного населения в окрестностях Чернобыльской АЭС и близлежащих регионах до и после радиационного поражения // Известия Харьковского энтомологического общества. — 1995. — Т. 3, Вып. 1—2. — С. 116—127.
138. Надворный В.Г. Видовой состав, распространение и жизнедеятельность насекомых в различных биоценозах Полесского государственного заповедника // Известия Харьковского энтомологического общества. — 1996. — Т. 4, Вып. 1—2. — С. 19—64.
139. Надворный В.Г. Закономерности распространения и современное состояние фауны беспозвоночных в околотовных экосистемах речной долины Днепра // Проблемы почвенной зоологии: Материалы докладов I Всероссийского совещания. — Ростов-на-Дону: Изд-во обл. ИУУ, 1996. — С. 105—106.
140. Надворный В.Г., Петренко А.А. Трофические связи стафилинид (Coleoptera, Staphylinidae) и участие их в процессах почвообразования. // Проблемы почвенной зоологии: Материалы докладов I Всероссийского совещания. — Ростов-на-Дону: Изд-во обл. ИУУ, 1996. — С. 106—108.
141. Надворный В.Г. Закономерности распространения и плотность беспозвоночных, обитающих в околотовных экосистемах речной долины верхнего Днепра // Сохранение биологического разнообразия Белорусского Поозерья: Тез. докл. региональной научно-практической конференции. — Витебск, 1996. — С. 68—69.
142. Надворный В.Г. Роль беспозвоночных в биоконверсии органических веществ в околотовных экосистемах речной долины Днепра // Биоконверсия органических отходов и охрана окружающей среды: Тез. докл. — Киев, 1996. — С. 14—15.
143. Шапран Ю.П., Надворный В.Г. Роль гистерид (Coleoptera, Histeridae) в утилизации органических веществ на территории Украины // Биоконверсия органических отходов и охрана окружающей среды: Тез. докл. — Киев, 1996. — С. 15—16.
144. Надворный В.Г. Фауна беспозвоночных острова Круглый // Sustainable development: system analysis in ecology: 2nd International Conference. Sevastopol, Ukraine. — Sevastopol, 1996. — P. 61—62.
145. Надворный В.Г. Эколого-фаунистические комплексы беспозвоночных различных экосистем Карпатского биосферного заповедника // Материалы международного семинара «Развитие системы межгосударственных особо охраняемых природных территорий». — Киев, 1996. — С. 73—78.
146. Надворный В.Г. Биоразнообразие и плотность беспозвоночных в пойменных экосистемах реки Сейм // Збереження біорізноманіття в Україні: Тези доп. — К.: Егем, 1997. — С. 43.
147. Nadvorny V.G. Effect of climatic conditions on plant development and animal activity in forest-steppe zone in Ukraine // Збереження біорізноманіття в Україні: Тези доп. — К.: Егем, 1997. — С. 76.
148. Nadvorny V.G. Biodiversity and density of invertebrates in floodlands of the Seim river // Збереження біорізноманіття в Україні: Тези доп. — К.: Егем, 1997. — С. 76 — 77.
149. Надворный В.Г. Влияние экстремальных климатических условий на развитие растений и жизнедеятельность животных в северной части Лесотепи Украины // Збереження біорізноманіття в Україні: Тези доп. — Київ, 1997. — С. 42—43.
150. Скиба Ю.А., Надворный В.Г. Сучасний стан рослинних асоціацій та тваринних угруповань на залізничних дорогах Прикарпаття // Міжнародні аспекти вивчення та охорони біорізноманіття Карпат. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. — Рахів, 1997. — С. 188—191.
151. Надворный В.Г. Беспозвоночные дамб и плотин Кременчугского водохранилища // Проблемы изучения краевых структур биоценозов: Тез. докл. Всероссийского семинара. — Саратов, 1997. — С. 19—20.
152. Надворный В.Г. Беспозвоночные оползней и клифов правобережья Каневского водохранилища // Проблемы изучения краевых структур биоценозов: Тез. докл. Всероссийского семинара. — Саратов, 1997. — С. 20.
153. Надворный В.Г. Биоразнообразие, плотность и особенности распространения беспозвоночных в пойменных экосистемах малых рек Украинского Полесья // Тез.

- докладов Международной научной конференции «Современные проблемы изучения, использования и охраны природных комплексов Полесья» 22—25 сентября 1998 г. — Минск, 1998. — С. 209—210.
154. *Надворный В.Г.* Влияние осушительно-увлажнительных систем на изменение фауны беспозвоночных в поймах малых рек Украинского Полесья // Тез. докладов Международной научной конференции «Современные проблемы изучения, использования и охраны природных комплексов Полесья» 22—25 сентября 1998 г. — Минск, 1998. — С. 221—212.
155. *Надворный В.Г.* Массовое размножение сальвинии, плавающей в акваториях Каневского и Кременчугского водохранилищ // IV Всеукраинская научно-практическая конференция “Вода — проблемы и решения”. — Днепропетровск: Гамалия, 1998. — С. 103—105.
156. *Надворный В.Г.* Особенности распространения и роль дрейссен в очистке воды в акваториях Киевского и Кременчугского водохранилищ // IV Всеукраинская научно-практическая конференция “Вода — проблемы и решения”. — Днепропетровск: Гамалия, 1998. — С. 105—108.
157. *Надворный В.Г.* Особенности зимовки беспозвоночных в лесостепной зоне Украины // Вестник зоологии. — 1998. — №9. — С. 112—115.
158. *Надворный В.Г.* Формирование зооценозов и фитоценозов на дамбах и плотине Киевского водохранилища // Материалы III Международной конференции по устойчив. развитию «Проблемы индустр. регионов, менеджмент и экология». — Запорожье, 1998. — С. 63—65.
159. *Надворный В.Г.* Чернотелки — биоиндикаторы состояния пойменных экосистем малых рек Лесостепи Украины // Материалы III Международной конференции по устойчив. развитию «Проблемы индустр. регионов, менеджмент и экология». — Запорожье, 1998. — С. 65—68.
160. *Надворный В.Г.* Вплив потепління клімату на життєдіяльність безхребетних у Лісостеповій зоні України // Тези доп. V з'їзду Українського ентомологічного товариства. — Харків, 1998. — С. 109.
161. *Надворний В.Г., Петренко А.А.* Еколого-фауністичні комплекси стафілінід малих річок Лісостепової зони України. — Тези доп. V з'їзду Українського ентомологічного товариства. — Харків, 1998. — С. 110.
162. *Надворний В.Г., Рогоча Л.Г.* Спалах масового розмноження східного та західного травневого хрущів в лісостеповій зоні України // Наукові записки: Зб. наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. — К.: НПУ, 1998. — Вип. 4 — С. 148—151.
163. *Надворний В.Г.* Біорізноманіття та особливості поширення чорнотілок на узбережжі Чорного та Азовського морів // Наукові записки: Зб. наукових статей Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. — К.: НПУ, 1998. — Вип. 3. — С. 196—199.
164. *Надворний В.Г., Петренко А.А.* Еколого-фауністичні комплекси стафілінід малих річок Лісостепової зони України // Тези доп. V з'їзду Українського ентомол. товариства. — Харків, 7—11 вересня 1998. — Київ, 1998. — С. 109.
165. *Надворный В.Г.* Особенности распространения и жизнедеятельности беспозвоночных на плотинах и дамбах водохранилищ бассейна Днепра // Матер. II (XII) Всероссийского совещания по почвенной зоологии. — М.: Изд-во КМК, 1999. — С. 278—279.
166. *Надворный В.Г., Надворный Ю.В.* Роющая жизнедеятельность почвообитающих животных на дамбах и плотинах Кременчугского водохранилища // Матер. II (XII) Всероссийского совещания по почвенной зоологии. — М.: Изд-во КМК, С. 280—281.
167. *Надворный В.Г.* Биоразнообразие и плотность сообществ беспозвоночных, обитающих в прибрежных экосистемах реки Ингулец // Географія і екологія Кривбасу: Матеріали регіональної науково-практичної конференції. — Кривий Ріг, 1999. — С. 38—39.
168. *Надворный В.Г.* Биоразнообразие и особенности распространения беспозвоночных в речной долине реки Ингулец // Географія і екологія Кривбасу: Матеріали регіональної науково-практичної конференції. — Кривий Ріг, 1999. — С. 39.

169. Надворний В.Г. Особенности распространения и массовый лет рапсового пилильщика вдоль берегов водохранилищ бассейна Днепра и Черного моря // Метода: 36. наукових праць. Вип. «Фальцфейнівські читання». — Херсон: Айлант, 1999. — С. 129—130.
170. Мельниченко Н.В., Надворний В.Г. Биоразнообразие, особенности распространения рябины в пойменных экосистемах малых рек Украинского Полесья // Метода: 36. наукових праць. Випуск «Фальцвейнівські читання». — Херсон: Айлант, 1999. — С. 121—123.
171. Надворний В.Г. Биоразнообразие, особенности распространения и жизнедеятельности стафилинид и кокциnellид в окрестностях Чернобыльской АЭС до радиационного поражения // Структурно-функциональное состояние биологического разнообразия животного мира Беларуси: Тез. докл. VIII зоологической научной конференции. — Минск, 1999. — С. 320—321.
172. Надворний В.Г. Биоразнообразие и особенности распространения жуужелиц в окрестностях Чернобыльской АЭС до радиационного поражения // Структурно-функциональное состояние биологического разнообразия животного мира Беларуси: Тез. докл. VIII зоологической научной конференции. — Минск, 1999. — С. 322—323.
173. Надворний В.Г. Біорізноманіття та особливості поширення безхребетних у заповіднику “Розточчя” // Сучасний стан та перспективи розвитку природничо-географічних наук і освіти: 36. наукових праць, присвячених 25-річчю природничо-геогр. факультету Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. — Київ, 1999. — С. 55—61.
174. Надворний В.Г. Біорізноманіття, щільність та особливості поширення тварин у річній долині Псла // Сучасний стан та перспективи розвитку природничо-географічних наук і освіти: 36. наукових праць, присвячених 25-річчю природничо-геогр. факультету Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. — Київ, 1999. — С. 61—72.
175. Надворний В.Г., Безродна А.А. Біорізноманіття тварин у навколородних екосистемах островів Дніпра в межах міста Києва // Сучасний стан та перспективи розвитку природничо-географічних наук і освіти: 36. наукових праць, присвячених 25-річчю природничо-геогр. факультету Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. — Київ, 1999. — С. 72—81.
176. Грамма В.М., Надворний В.Г. Він був найкращим солістом серед зоологів: пам’яті ентомолога Олександра Андрійовича Петрусенка // Известия Харьковського ентомологічного общества. — 1999. — Т. VII, Вип. I. — С. 180—185.
177. Надворний В.Г. Биоразнообразие, особенности распространения и жизнедеятельности некоторых групп беспозвоночных в пойменных экосистемах реки Десны // Природні ресурси, екологія та охорона здоров’я Полісся. Вип. III. — Луцьк, 2000. — С. 105—112.
178. Надворний В.Г., Кравченко А.М. Взаимосвязь развития растений и жизнедеятельности животных с климатическими условиями года на территории Шацкого национального природного парка // Природні ресурси, екологія та охорона здоров’я Полісся. Вип. III. — Луцьк, 2000. — С. 112—118.
179. Надворний В.Г., Кравченко А.М. Эколого-фаунистический обзор жуков малашок (Coleoptera, Malachiidae) Шацкого национального природного парка и его окрестностей // Природні ресурси, екологія та охорона здоров’я Полісся. Вип. III. — Луцьк, 2000. — С. 119—124.
180. Надворний В.Г. Особливості поширення та біорізноманіття безхребетних на островах Чорноморського біосферного заповідника // Наукові записки: 36. наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Ювілейний випуск. — Київ: НПУ, 2000. — Ч. 2. — С. 34—44.
181. Надворний В.Г. Еколого-фауністичні комплекси безхребетних Ірдино-Мошногогорського регіону та проблеми їх охорони // Екологічна наука і освіта в педагогічних вузах України. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. — Умань, 2000. — С. 139—144.
182. Nadvorny V.G. Peculiarities of distribution and vitalactiviti of some invertebrates from the

- bottom land ecosystems of the seim // Biodiversity and Dynamics of Ecosystems in North Eurasia. Part 3: Biodiversity and Dynamics of Ecosystems in North-Eastern Asia. Novosibirsk, Russia, August 21—26, 2000. — Novosibirsk, 2000. — V.5. — P. 58—59.
183. *Nadvornyy V.G., Petrenko A.A.* Biodiversity, density and peculiarities of the spread of Staphylinidae in small rivers floodland ecosystems the Ukrainean forest-steppe zone // Biodiversity and Dynamics of Ecosystems in North Eurasia. Part 3: Biodiversity and Dynamics of Ecosystems in North-Eastern Asia. Novosibirsk, Russia, August 21—26, 2000. — Novosibirsk, 2000. — V.5. — P. 60—61.
  184. *Надворний В.Г., Скиба Ю.А.* Біорізноманіття рослинних асоціацій та комплексів безхребетних у прибережних екосистемах ставків Центрального Поділля // Питання біоіндикації та екології. — Запоріжжя, 2000, — Вип. 5, №3. — С. 126—130.
  185. *Надворний В.Г.* Особливості поширення та біорізноманіття безхребетних у прибережних екосистемах Київського водосховища // Наукові записки: Зб. наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. — Київ: НПУ, 2001. — Вип. XLI. — С. 165—167.
  186. *Надворний В.Г.* Особливості поширення та біорізноманіття безхребетних тварин у заплавлених екосистемах річки Ворскли // Зб. наукових праць Полтавського державного педагогічного університету. Серія “Екологія. Біологічні науки”. — Полтава, 2001. — Вип. 3 (7). — С. 85—90.
  187. *Надворний В.Г.* Взаимосвязь комплексов беспозвоночных с растительными ассоциациями в пойменных экосистемах нижнего течения реки Ирпень // Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій (до 50-річчя аварії на ЧАЕС). — Ніжин, 2001. — С. 89—93.
  188. *Надворний В.Г.* Биоразнообразие, особенности распространения пластинчатоусых жуков (Coleoptera, Scarabaeidae) в пойменных экосистемах р. Припять и правобережья Киевского водохранилища до и после аварии на Чернобыльской АЭС // Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій (до 50-річчя аварії на ЧАЕС). — Ніжин, 2001. — С. 93—95.
  189. *Надворний В.Г.* Особенности распространения и биоразнообразие беспозвоночных в пойменных экосистемах нижней части правобережья Киевского водохранилища // Екологія кризових регіонів України: Тези доп. Міжнародної конференції. Дніпропетровськ, 17—20 вересня 2001 р. — Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2001. — С. 84—85.
  190. *Мельниченко Н.В., Надворний В.Г.* Вредители и болезни рябины в Лесостепной зоне Украины // Фальцфейнівські читання: Зб. наукових праць. — Херсон: ТЕРРА, 2001. — С. 120—125.
  191. *Надворний В.Г.* Биоразнообразие и особенности распространения жужелиц и других видов насекомых в околородных экосистемах рек Волчьа и Самара // Фальцфейнівські читання: Зб. наукових праць. — Херсон: ТЕРРА, 2001. — С. 131—134.
  192. *Надворний В.Г.* Групповая охота стрекоз из семейства коромысла за летающими самцами и самками муравьев // Фальцфейнівські читання: Зб. наукових праць. — Херсон: ТЕРРА, 2001. — С. 134—135.
  193. *Надворний В.Г.* Зміна рослинних асоціацій та комплексів безхребетних в заплавлених екосистемах річок Сули та Удаю під дією антропогенних факторів // Проблеми охорони генофонду природи Полісся. — Луцьк, 2001. — С. 95—100.
  194. *Надворний В.Г.* Биоразнообразие, плотность и особенности распространения беспозвоночных в пойменных экосистемах малых рек АР Крым // Материалы по изучению животного мира. — Одесса: Астро-прит, 2001. — С. 56—62.
  195. *Надворний В.Г.* Биоразнообразие и особенности биотопического распространения беспозвоночных в пойменных экосистемах реки Трубеж // Зоологічні дослідження в Україні на межі тисячоліть. — Кривий Ріг, 2001. — С. 36—38.
  196. *Надворний В.Г.* Особенности распространения и биоразнообразия беспозвоночных в пойменных экосистемах нижней части правобережья Киевского водохранилища // Структура та функціональна роль тваринного населення в природних та трансформованих екосистемах: Тези I Міжнародної наукової конференції. Дніпропетровськ, 17—20 вересня 2001 р. — Дніпропетровськ: ДНУ, 2001. — С. 83—84.

197. Надворный В.Г. Биоразнообразие и особенности распространения беспозвоночных в пойменных экосистемах реки Уж // Екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення — Полтава, 2002. — С. 118—120.
198. Надворный В.Г. Вплив геоморфологічної структури та антропогенних факторів на угруповання безхребетних в заплавах екосистем Київського водосховища // Географія і сучасність. — Київ, 2002. — Вип. 7. — С. 95—107.
199. Надворный В.Г. Вплив геоморфологічної структури берегової зони річки Лазещина (Карпати) на рослинні асоціації та тваринні комплекси // Географія і сучасність. — Київ, 2002. — Вип. 7. — С. 128—137.
200. Надворный В.Г. Влияние абиотических и биотических факторов на изменение геоморфологической структуры береговой зоны, биоразнообразие беспозвоночных и загрязнение воды в Киевском водохранилище // VI Международная научно-практическая конференция «Вода: проблемы и решения». — Днепропетровск, 2002. — С. 173—177.
201. Надворный В.Г., Петренко А.А. Биоразнообразие и особенности распространения стафилинид (Coleoptera, Staphylinidae) в пойменных экосистемах Каневского водохранилища // Материалы. III (XIII) Всероссийского совещания по почвенной зоологии. — Йошкар-Ола, 2002. — С. 124—125.
202. Надворный В.Г. Распространение, особенности жизнедеятельности и проблемы сохранения сообществ почвенных беспозвоночных в речных долинах малых рек Лесостепи Украины. — Йошкар-Ола, 2002. — С. 126—127.
203. Надворный В.Г. Особливості життєдіяльності та взаємозв'язок угруповань безхребетних з типами водойм у заплавах екосистем малих річок Карпат // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Л. Українки. — 2002. — №6. — С. 95—99.
204. Надворный В.Г. Особливості поширення, щільність та біорізноманіття чорнотілок (Coleoptera Tenebrionidae) у заплавах екосистем річки Інгулець // Зб. наукових праць Полтавського держ. пед. університету ім. В.Г. Короленка. Серія “Екологія. Біологічні науки” — Полтава, 2002. — Вип. 3(24). — С. 78—81.
205. Надворный В.Г. Влияние абиотических и биотических факторов на изменение геоморфологической структуры береговой зоны, биоразнообразие беспозвоночных и загрязнение воды в Киевском водохранилище // Вопросы химии и химической технологии: Научно-технический журнал. — 2002. — №5. — С. 242—244.
206. Надворный В.Г. Особенности жизнедеятельности и роль беспозвоночных в биоконверсии органических веществ в поймах малых рек и по берегам водохранилищ среднего Приднепровья // Вопросы химии и химической технологии: Научно-технический журнал. — 2002. — №5. С. 117—125.
207. Надворный В.Г. Особливості поширення, щільність та біорізноманіття турунів (Coleoptera Carabidae) у заплавах екосистем річки Інгулець // Зб. наукових праць Полтавського держ. пед. університету ім. В.Г. Короленка. Серія “Екологія. Біологічні науки” — Полтава, 2003. — Вип. 4(31). — С. 128—136.
208. Надворный В.Г. Біорізноманіття щільність та особливості біотопічного поширення безхребетних у заплавах екосистем річки Тясмин (Черкаська область) // Вісник: зб. наукових статей Національного пед. університету ім. М.П. Драгоманова. — Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. — Вип. 6. — С. 58—68.
209. Надворный В.Г. Особливості біотопічного поширення та біорізноманіття безхребетних та рослинних асоціацій у заплавах екосистем річки Стугна (Київська обл.) // Зб. наукових праць Полтавського держ. пед. університету ім. В.Г. Короленка. Серія “Екологія. Біологічні науки” — Полтава, 2004. — Вип. 4(37). — С. 98—111.
210. Надворный В.Г., Надворный Ю.В. Особенности распространения и биоразнообразие сообществ беспозвоночных в пойменных экосистемах нижнего течения рек Украинского Полесья // Фальцфейнівські читання: Зб. наукових праць в 2-х томах. — Херсон: ТЕРРА, 2005. — Т. 2. — С. 33—35.
211. Надворный В.Г. Биоразнообразие и особенности биотопического распределения сообществ беспозвоночных в пойменных экосистемах нижнего течения р. Ирпень // Різноманіття та роль зооценозу в природних і антропогенних екосистемах: III Між-

- народна конференція. Україна. Дніпропетровськ, 4—6.10.2005 р. — Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. — С. 139—141.
212. *Надворний В.Г., Куйбида В.В.* Биоразнообразие и особенности биотопического распространения животных на береговых участках нижней части акватории Каневского водохранилища // *Різноманіття та роль зооценозу в природних і антропогенних екосистемах: III Міжнародна конференція. Україна. Дніпропетровськ, 4—6.10.2005 р. — Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. — С. 139—141.*
  213. *Надворний В.* Біорізноманіття та особливості поширення тварин та рослинних асоціацій у заплавної екосистемах річки Вільшанки (Черкаська область) // *36. наукових праць Полтавського держ. пед. університету ім. В.Г. Короленка. Серія "Екологія. Біологічні науки"* — Полтава, 2005. — Вип. 4(43). — С. 94—106.
  214. *Надворний В.Г.* Современное состояние и проблемы сохранения растительных ассоциаций и сообществ беспозвоночных в поймах малых рек Среднего Приднепровья // *VIII научно-практическая конференция «Вода: проблемы и решения».* — Днепропетровск: Гамалия, 2007. — С. 57—69.
  215. *Надворний В.Г.* Биоразнообразие беспозвоночных на правом берегу дамбы, пересекающей Кременчугское водохранилище (окрестности г. Черкасы) // *IV Міжнародна наукова конференція: Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах. Дніпропетровськ, 9—12.10.2007 р. — Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. — С. 30—34.*
  216. *Надворний В.Г., Петренко А.А.* Особенности биотопического распространения стафилинид в пойменных экосистемах Каневского водохранилища // *IX научно-практическая конференция «Вода: проблемы и решения».* — Днепропетровск: Гамалия, 2010. — С. 102—105.
  217. *Надворний В.Г.* Изменение состава почвенной мезофауны в поймах малых рек Среднего Приднепровья в связи со строительством осушительно-увлажнительных систем // *IX научно-практическая конференция «Вода: проблемы и решения».* — Днепропетровск: Гамалия, 2010. — С. 106—109.
  218. *Надворний В.Г.* Біорізноманіття рослинних асоціацій та тваринних угруповань в заплавах середньої та нижньої течії річки Супій (Київська, Черкаська обл.) // *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність.* — Вип. 10(20). — С. 38—45.
  219. *Надворний В.Г.* Особливості поширення та біорізноманіття угруповань тварин і рослинних асоціацій у прибережних екосистемах Хрінниківського водосховища (Рівненська область) // *Науковий часопис Національного пед. університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність.* — Вип. 12. — С. 138—149.
  220. *Надворний В.Г., Міхелі С.В.* Взаємозв'язок ґрунтової мезофауни із ландшафтними комплексами річкової долини за поперечним профілем // *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.* — Серія 4. Географія і сучасність. — Вип. 17. — С. 67—83.
  221. *Надворний В.Г., Надворний Ю.В., Черней Л.С.* Щодо вивчення добових ритмів жуків-чорнотілок (Coleoptera, Tenebrionidae) Частина 1. Український ентомологічний журнал. — 2011. — №2 (3). — С. 40—49.
  222. *Надворний В.Г., Надворний Ю.В., Черней Л.С.* Щодо вивчення добових ритмів жуків-чорнотілок (Coleoptera, Tenebrionidae) Частина 2. Український ентомологічний журнал. — 2012. №1 (4). — С. 36—48.

Праці з природо-охоронної та науково-педагогічної тематики

223. *Фірсов І.Г. Надворний В.Г.* Взаємодія позакореневого підживлення з хімічним заходом боротьби проти конопляної блішки // *Наукові записки Кременецького пед. інституту.* — 1962. — Т. VII. — С. 35—40.
224. *Надворний В.Г., Долін В.Г.* До фауни коваликів Тернопільської області // *Матеріали до вивчення природних ресурсів Поділля.* — Тернопіль, 1963. — С. 164—165.

225. Надворний В.Г. Ивовый шелкун повреждает цветы яблонь // Садоводство. — 1963. — №3.
226. Надворний В.Г. Жабы едят пчел // Пчеловодство. — 1965. — №10. — С. 17.
227. Надворний В.Г., Карпеченко Г.Я. Зараженность сельскохозяйственных угодий проволочниками в хозяйствах Ярцевского территориально-производственного управления // Вторая научная конференция зоологов педагогических институтов РСФСР. — Краснодар, 1964.
228. Надворний В.Г. Работа вузовской дружины по вопросам охраны природных ресурсов // Республиканская научная конференция: «Проблемы охраны природы. Природоохранное образование и воспитание». — Харьков, 1979. — С. 45—47.
229. Надворний В.Г., Коришун А.Н. Вузовский республиканский конкурс на лучшую первичную организацию по охране природы — одна из форм активизации работы первичных организаций в педвузах Украины // Республиканская научная конференция: «Проблемы охраны природы. Природоохранное образование и воспитание». — Харьков, 1979. — С. 50—52.
230. Надворний В. Понад Ворсклюю (Щодо роботи студентської дружини Київського педінституту ім. О.М. Горького по охороні природи) // Рідна природа, 1979. — № 4. — С. 52—53.
231. Надворний В., Булах П., Надворна Л., Борейко В. Експедиція «Сула — 84» // Рідна природа. — 1985. — № 1. — С. 18—19.
232. Надворний В., Ракін О., Маслов В. Щоб за словом діло // Знання та праця. — 1985. — №7. — С. 8—9.
233. Надворний В., Алексєєнко В. Регата “Дніпро” // Рідна природа. — 1986. — №1. — С. 58—59.
234. Надворний В., Ракін О. Ріка і слово: проблеми захисту // Знання та праця. — 1986. — №11. — С. 8—10.
235. Надворний В., Ланін Д. Молоді господарі землі // Соціалістична культура. — 1987. — № 9. — С. 24—25.
236. Надворний В., Ракін О. Два береги річки Черемош // Знання та праця. — 1987. — №10. — С. 10—13.
237. Надворний В.Г. Из «варяг у греки»: Нотатки учасника міжнародної експедиції «Перун-87» // Знання та праця. — 1988. — №4. С. 18—19.
238. Надворний В.Г. Комплексные студенческие экспедиции по охране природы — активная форма охраны окружающей среды // Совершенствование природоохранного образования и воспитания ученической и студенческой молодежи в свете требований реформы общеобразовательной и профессиональной школы: Тез. докл. республиканского научного семинара. Мелитополь, 22—25 сентября 1987 г. — Мелитополь: МГПИ, 1988. — Ч. 3. — С. 58—59.
239. Гудзь Ю.П., Вадзюк Н.В., Надворний В.Г. Школьный университет «Родная природа» — одна из эффективных форм экологического образования молодежи // Совершенствование природоохранного образования и воспитания ученической и студенческой молодежи в свете требований реформы общеобразовательной и профессиональной школы: Тезисы докл. республиканского научного семинара. Мелитополь, 22—25 сентября, 1987 г. — Мелитополь: МГПИ, 1988. — С. 37—38.
240. Ракін О., Надворний В. Допомогти наймолодшому // Знання та праця. — 1988. — С. 14—15.
241. Грамма В.Н., Надворний В.Г., Надворная Л.С. Не жгите листья // Украинское общество охраны природы. — 1988. С. 1—4.
242. Надворний В., Ющенко О. Місце вбивства — заповідник // Набат: Публіцистичний збірник з проблем соціальної екології. — К.: Молодь, 1989. — С. 139—144.
243. Nadvornyj V.G. Ecological education of student youth at a pedagogical college // International Conference on: “Teachers education in the field of environment protection”. — Poland, Cracow, 1989. — P. 83—89.
244. Надворний В.Г. Жесткокрылые в пойме Десны // Течет Десна издалека: Сб. межреспуб-

- ликанского комитета по проблемам бассейна р. Десны. — Тула: Приокское книжное из-во. — 1989. — С. 154—160.
245. Гудзь Ю.П., Надворний В.Г. Екологічне виховання студентської молоді у педагогічному вузі // Проблеми екологічної освіти та виховання. — Київ: КДПІ, 1989. — С. 16—21.
  246. Синенко Є., Надворний В., Ракін О. Совість наша, Десно // Зання та праця. — 1989. — №1. — С. 8—11.
  247. Синенко Є., Сіренко В., Онищенко В. Надворний В. та ін. Десна тривоги нашої // Рідна природа. — 1989. — №1. — С. 9—11.
  248. Тимченко І., Надворний В., Ракін О., Маслов В. Молитва над Десною: Екологічна експедиція «Десна—90» // Знання та праця. — 1990. — №12. — С. 5—7.
  249. Вадзюк Н.В., Гончар О.Д., Гришко-Богменко Б.К., Надворний В.Г. Форми організації природоохоронної роботи з учнівською молоддю в Українській РСР // Проблеми охорони і відтворення природно-ресурсного потенціалу Західного Поділля. — Тернопіль: ТДПІ, 1990. — С. 111—113.
  250. Гончар О.Д., Надворний В.Г., Вадзюк Н.В. Формування поняття “Природа — суспільство — людина” // Проблеми охорони і відтворення природно-ресурсного потенціалу Західного Поділля. — Тернопіль: ТДПІ, 1990. — С. 107—109.
  251. Надворний В.Г., Грамма В.Н. Настоящее и проблемы будущего заповедников Украины // Заповедники СССР — их настоящее и будущее. Ч. 1. Актуальные вопросы заповедного дела. — Новгород, 1990. — С. 247—250.
  252. Надворний В.Г. “Перун” кожному з вас // Знання та праця. — 1990. — №2. — С. 6—7.
  253. Надворний В.Г. Фауна Черкащини // Рідна природа. — 1990. — №2. — С. 62.
  254. Надворний В., Ракін О. Незнайомий Дунай // Наука і фантастика. — 1991. — №1. — С. 8—9.
  255. Надворний В., Ракін О. Незнайомий Дунай // Наука і фантастика. — 1991. — №2. — С. 13—15.
  256. Надворний В., Ракін О. Незнайомий Дунай // Наука і фантастика. — 1991. — №3. — С. 7—8.
  257. Надворний В., Ракін О. Незнайомий Дунай // Наука і фантастика. — 1991. — №4. — С. 3—4.
  258. Надворний В., Ракін О. Незнайомий Дунай // Наука і фантастика. — 1991. — №5. — С. 4—5.
  259. Надворний В., Ракін О. Незнайомий Дунай // Наука і фантастика. — 1991. — №6. — С. 6—7.
  260. Ющенко О., Надворний В. Живи «Обіточна»: Тваринний та рослинний світ // Рідна природа. — 1992. — №1. — С. 41—43.
  261. Надворний В.Г. Соціально-екологічні проблеми вивчення та збереження тварин в заповідниках України // Соціально-екологічні і економіко-правові аспекти розвитку заповідної справи на Україні: Тези доп. науково-практичного семінару. 17—19 березня 1992 р. — Рахів, 1992. — С. 85—88.
  262. Надворний В.Г. Стратегия охраны животных, обитающих в условиях техногенного ландшафта // Вестник Днепропетровского университета. Биология и экология — Днепропетровск: Изд-во ДГУ, 1993. — С. 11—12.
  263. Надворний В.Г. Беспозвоночные околородных экосистем города Киева и близлежащих регионов, проблемы их охраны // Урбанізоване навколишнє середовище: охорона природи та здоров'я людини. — Київ, 1996. — С. 145—148.
  264. Мегалінська Г.П., Надворний В.Г., Прокопенко В.П. Формування радіобіологічної обізнаності молоді — один із шляхів подолання наслідків аварії на ЧАЕС // Екологія і освіта. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. — Черкаси, 1997. — С. 87—94.
  265. Надворний В.Г., Чорний І.Б. та ін. Особливості проведення польової практики з курсу зоології, ботаніки та ґрунтознавства на змінених під дією антропогенних факторів природних ландшафтах // Теорія і практика вивчення природи, дисципл. у вищій та

- середній школі: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Умань, 1997. — С. 119—121.
266. Надворний В.Г., Скиба Ю.А. Екологічна модель міста — одна з форм поглибленого вивчення учнями циклу природничо-географічних дисциплін // Там же. — С. 117—119.
267. Мегалінська Г.П., Надворний В.Г. та ін. Правила постчорнобильської гігієни в середній школі України // Там же. — С. 110—111.
268. Надворний В.Г. Сучасний стан та перспективи викладання курсу зоології безхребетних в педуніверситетах України // Там же. — С. 121—123.
269. Надворний В.Г. Форми і методи науково-дослідної та оперативної роботи з питань охорони оточуючого середовища в педуніверситетах України // Там же. — С. 123—125.
270. Грамма В., Надворний В.Г. Чи корисні пали? // Рідна природа. — 1998. — №4. — С. 28—29.
271. Надворний В.Г., Мегалінская А.П. Особенности радиобиологического просвещения студентов у вузах Украины при чтении биологических дисциплин // Новое в экологии и безопасная жизнедеятельность. — СПб., 1998. — Т. I. — С. 366—369.
272. Надворний В.Г. Подготовка и практическая работа общественных инспекторов по экологическому образованию студентов в педуниверситетах Украины // Екологія і освіта: питання теорії та практики. Матеріали IV Міжнародної конференції. — Черкаси, 1998. — С. 84—90.
273. Мегалінская А.П., Солнцева В.В., Надворный В.Г. и др. Нетрадиционные методы формирования радиобиологической грамотности учащейся молодежи // Там же. — С. 62—66.
274. Головатюк В.С., Надворний В.Г. Роль громадськості в охороні та відтворенні рибних запасів Черкащини // Там же. — С. 142—145.
275. Надворний В.Г. Комп'ютерний банк даних по біологічному біорізноманіттю // Рідна природа. — 1998. — № 1—3. — С. 82.
276. Надворний В.Г. Водный туризм и особенности борьбы с браконьерами в поймах рек бассейна Днепра // Метода: 36. наукових праць. Вип. «Фальцфейнівські читання». — Херсон: Айлант, 1999. — С. 125—129.
277. Надворный В.Г., Скиба Ю.А. Экологические аспекты синантропизации урбанизированных территорий (на примере г. Дрогобыча, Украина) // Новое в экологии и безопасности жизнедеятельности: Матер. IV Всероссийской научно-практической конференции. — Санкт-Петербург, 1999. — С. 295—299.
278. Надворний В.Г. Сучасні проблеми підготовки висококваліфікованих вчителів біології у вузах України // Еколого-натуралістична творчість. Науково-методичний вісник. — Київ, 1999. — Вип. 3. — С. 69—72.
279. Надворний В.Г. Першу студентську фауністичну експедицію провели по Сулі // Рідна природа. — 1999. — №1. — С. 30—31.
280. Надворний В.Г. Форми і методи природоохоронної роботи на природничо-географічному факультеті // Сучасний стан та перспективи розвитку природничо-географічних наук і освіти: 36. наукових праць, присвячених 25-річчю природничо-геогр. факультету Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. — Київ, 1999. — С. 15—19.
281. Надворный В.Г. Роль водного туризма в экологическом образовании студентов при изучении природных ресурсов в поймах малых рек Украины // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. — Київ, 2000. — С. 49—52.
282. Надворный В.Г. Природоохранная работа студенческих экспедиций в поймах малых рек Украины, одна из активных форм экологического образования студентов // Там же. — С. 52—55.
283. Надворний В.Г. Студентські наукові експедиції — одна із форм вивчення стану заплавлених екосистем малих річок Лівобережжя України // 36. наукових праць Полтавського держ. пед. університету. — Полтава, 2001. — С. 328—330.

284. Надворний В.Г., Мельниченко Н.В., Турубара О.В. Воспитание экологической культуры школьников на уроках биологии // Екологічні проблеми: шляхи та перспективи їх вирішення в регіонах України. — Черкаси, 2001. — С. 60—65.
285. Надворний В.Г. Вивчаючи і охороняючи тваринний світ рідного краю // Рідна природа. — 2001. — №5. — С. 38—39.
286. Надворний В.Г. Нетрадиційні форми і методи екологічної освіти і виховання студентської та учнівської молоді в педуніверситетах та інших навчальних закладах України // Наукові записки екологічної лабор. УДПУ. — К.: Знання України, 2001. — С. 126—130.
287. Мельниченко Н.В., Надворний В.Г. Ботанічні сади міста Києва — база для наукового та екологічного виховання учнівської та студентської молоді // Там же. — С. 114—122.
288. Мельниченко Н.В., Надворний В.Г. Экологическое образование и воспитание школьников при преподавании естественных дисциплин // Там же. — С. 232—235.
289. Надворний В.Г. Роль социоэкологической экспедиции «По пути из варяг в греки» в изучении состояния природных ресурсов по берегам Днепра и Черного моря // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми розвитку спортивно-оздоровчого туризму і краєзнавства в закладах освіти». — Київ, 2002. — С. 122—126.
290. Надворний В.Г. Биоэтика водного туризма // Материалы II Международного симпозиума по биоэтике. — Киев, 2002. — С. 101—102.
291. Надворний В.Г. Использование элементов биоэтики при изучении курса зоологии беспозвоночных в педуніверситетах Украины // Там же. — С. 102—103.
292. Надворний В.Г. Роль польових практик із курсу ботаніки та зоології у підготовці висококваліфікованого вчителя біології // Там же. — С. 100—101.
293. Мегалинская А.П., Надворний В.Г., Шевченко В.Г. Элементы биоэтики в процессе преподавания биологических дисциплин студентам педвузов // Там же. — С. 97.
294. Скиба Ю.А., Надворний В.Г. Использование элементов биоэтики при изучении флоры и фауны пресных водоемов Украины // Там же. — С. 109—110.
295. Надворний В.Г. Практична робота з охорони природних ресурсів у заплавах малих річок України студентською громадською екологічною організацією // Погляд громадськості: екологічна політика в Україні: Матеріали Першої всеукраїнської конференції екологічної громадськості. — Київ, 2001. — С. 164—166.
296. Надворний В.Г. Экологическое образование студентов при изучении биоразнообразия беспозвоночных в поймах малых рек, по берегам водохранилищ, на островах Черного моря и заповедниках Украины // Екологічні дослідження річкових басейнів Лівобережної України: 36. наукових праць. — Суми: СумДПУ, 2002. — С. 38—54.
297. Надворний В.Г. Изучение растительных ассоциаций и сообществ животных во время проведения экспедиционных обследований реки Стутна (Киевская область) // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького державного пед. університету Спеціальний випуск. Педагогіка. — Переяслав-Хмельницький, 2004. — С. 401—407.
298. Надворний В.Г. та ін. Основи еколого-натуралістичної освіти. Науково-методичний посібник — Київ, 2005. — 490 с.
299. Надворний В.Г. База для проведення літньої польової практики студентів-біологів // Рідна школа. — 2006. — С. 54—55.
300. Надворний В.Г. Сучасні проблеми екологічної освіти і виховання студентів та школярів України на прикладі річки Супій // IX научно-практическая конференция «Вода: проблемы и решения». — Дніпропетровськ: Гамалія, 2010. — С. 88—101.
301. Вербицкий В.В., Надворний В.Г. Особливості проведення експедиції по вивченню природних ресурсів Закарпаття туристами НЕНЦ при несприятливих кліматичних умовах // IX научно-практическая конференция «Вода: проблемы и решения». — Днепропетровск: Гамалія, 2010. — С. 82—87.